

שבועות

חג שמח לכולם.

חג שבועות נקבע כחג מתן תורה מחמת קבלת לוחות הברית. אבל יש לשאול, הרי ידוע שהלוחות שניתנו בו' בסיון, עם ישראל בסוף לא קיבל כי משה שברם. והלוחות בפועל התקבלו ביום כפור, והיה מין הראוי לחגוג ביום כיפור את מתן תורתנו!

משל למה הדבר דומה, לחתן שרצה לקדש את הכלה בתאריך א' סיון, ובסוף החתן לא הגיע עם הטבעת, והוא קידש אותה רק בתאריך א' תמוז, הוזה אומר, מתי יחגגו הזוג את יום הנישואין? וכי לא בא' תמוז?

ועוד שאלה נשאל, חז"ל אומרים שלפני קבלת הלוחות הראשונים בטלה זוהמת הנחש מנשמות ישראל, שפרוש הדבר שבטל מהם התכונות והרצונות השליליים, כגון לגנוב ולרצוח. א"כ מדוע רצה ה' להביא להם את עשרת הדיברות שכתוב בהם "לא תגנוב ולא תרצח", הרי בפשטות אין להם אפילו הוזה אמינא לדבר הזה.

אלא מבואר בדברי הרמ"ק ורבנו האריז"ל שיש שתי בחינות בהתגלות התורה כלפי עם ישראל, תורה בבחינת מוחין דאצילות, ותורה בבחינת מוחין דבריאה. אם עם ישראל היה זוכה ולא היה עושה את חטא העגל, הקב"ה רצה להעניק להם את התורה בבחינת גלוי פנימיותה שמדברת על המלך בעצמו, ההבדל בין שני סוגי המוחין האלה, שתורה שמבחינת מוחין דבריאה מדברת רק מה המלך ציווה, ואילו כשמעמיקים פנימה אז זוכין למוחין דאצילות וזוכים לדבר לא רק על מה שהמלך ציווה, אלא גם מי זה המלך ולמה הוא ציווה. לכן מוחין דאצילות מלשון 'אצלו' יתברך. משל לבן שנמצא עם אביו בארמון, ואביו מלמדו את תכסיסי והנהגת המדינה, לעומת זאת, במוחין דבריאה משל לעבד שעובד באחד מתפקידי חצר ארמון המלך ומקבל הוראות כיצד לעבוד ותו לא. לכן בריאה מלשון 'ברא' שביאורו בארמית 'חוץ', היינו חוץ לארמון המלך.

אומר רבנו האריז"ל, שהאור שיורד לנו בחג השבועות הוא מוחין דאצילות, והוא מתבטא בהשגות והבנת פנימיות התורה, והאור הזה יורד כל שנה בתאריך ו' בניסן, ועלינו בספירת העומר להכין כלי לאור.

משל למה הדבר דומה, אומר הזהר שיש ארבעה יסודות שנקראים אש, רוח, מים ועפר. אם תשאל איפה יסוד העפר? תאמר "הנה מצוי ועומד". אותו דבר לגבי המים תאמר "מצוי ועומד". וגם ביסוד הרוח תגיד "אני מרגיש". חוץ מיסוד האש, שהוא לא יכול להתגלות בזה העולם אלא א"כ תכין לו כלי, כגון שמן ופתילה. אש פירושה "אור", כידוע, ולכן אסור להדליק אור בשבת מ"ולא תבערו".

אותו דבר לגבי התגלות האלהית שנמשלה לאור רק ע"י הכנת הכלים היא מתגלה. לכן השמחה בחג השבועות באמת על מתן תורה, אבל על תורה דאצילות. ואילו לוחות שניות הם בעצם גלויים של מוחין של תורה הבריא, שנפלנו בעקבות החטא לעולמות בריאה יצירה ועשיה.

עוד מבואר, שכס שיש גלות גשמית, כך יש גלות רוחנית. מבואר בקבלה שגאולה רוחנית פירושה שנשמות ישראל מגיעות לעולם האצילות ומקבלות מוחין של פנימיות התורה. ואילו גלות רוחנית פירשו שנשמות ישראל נמצאות בעולמות בי"ע ומקבלות מוחין רק של תורה דבריא.

ובעניין זה כתב המהרש"ו בהקדמה לעץ חיים, נביא את לשונו עם ביאור קל בתוך סוגריים.

הקדמת מוהרש"ו זיע"א על שער ההקדמות

אמר הצעיר מעיר. הדל באלפי חיים ויטאל בן לא"א הרב יוסף וויטאל זלה"ה בהיותי בן שלשים לכח תשש כחי ישבתי משתומם. ומחשבותי תמהים. כי עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו. רפואה לא עלתה למחלתינו. אין מזור לבשרנו. ולא עלתה ארוכה למכתינו לחרבן בית מקדשינו. הנחרב זה היום אלף ות"ק

וד' שנים אוי לנו כי פנה היום יום אחד של הקב"ה שהוא אלף שנים וגם נטו צללי ערב שהם ת"ק וד' שנים

יותר מחצי היום הב'. וכלו כל הקצין ועדיין בן דוד לא בא. ונודע את אשר ארז"ל כל דור שלא נבנה בה"מ

בימיו כאלו נחרב בימיו. ואתנה את פני לחקור ולדעת מה זה וע"מ נתארך קיצינו וגלותינו. ומדוע לא בא

בן ישי. ומצאתי און לי ואנינה בקרבי ולבי דוי. ממאמר א' הובא בס' התיקונים תיקון ל' דף ע"ז ע"ב. וז"ל

תנינא כתב ורוח אלהי"ם מרחפת וגו' מאי ורוח אלא בודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא האי רוח נשיב

על אינון דמתעסקי באורייתא בגין שכינתא דאשתכחת בינייהו והאי רוח אתעביד קלא וימא הכי אינון

דמיכין דשינתא בחוריהון סתימין עינין אטימי לבא קומו ואתערו לגבי שכינתא דאית לכוון לבא בלא

סכלתנו למינדע ביה ואיהו בינייכו ורזא דמלה קול אומר קרא. כגון
קרא נא היש עונך וגו' והיא אומרה

מה אקרא כל הבשר חציר. כלא אינון כבעירה דאכלי חציר. וכל חסדו
כציץ השדה כל חסד דעבדי לגרמיהו הוא דעבדי. ובההוא זמנא מ"כ
ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב דא איהו רוחו של

משיח. ווי לון מאן דגרמי דיוזיל ליה מן עלמא. ולא יתוב לעלמא
דאילין אינון דעבדי לאורייתא יבשה

ולא בעאן לאשתדלא בחכמת הקבלה וגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהו
יו"ד מינה ואשתארת בי"ת

יבשה ווי לון דגרמי עניותא וחרבא ובזה והרג ואבדן בעלמא. והאי
רוח דאסתלק דאיהו רוחו של משיח

כמה דאתמר ואיהו רוה"ק. ואיהו רוח חו"ב. רוח עצה וגבורה. רוח
דעת ויראת ה'. פיקודא תנינא ויאמר

אלהים יהי אור. ובג"ד אמר הקב"ה השבעתי אתכם בנות ירושלים אם
תעירו ואם תעוררו את האהבה עד

שתחפץ כו' דאיהו רחימו בלא פרס ולא ע"מ לקבל פרס. ויראה ואהבה
ע"מ לק"פ איהי שפחה ותחת שלש

רגזה ארץ וגו'. תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה עכ"ל:

והנה מ"ש בתחילת דבריו ואפי' כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד
דעבדי לגרמיהו וכו' עם היות

שפשטו מבואר ובפרט בזמנינו זה בעו"ה אשר התורה נעשית קרדום לחתוך
בה אצל קצת בעלי תורה אשר

עסקם בתורה ע"מ לק"פ והספקות יתירות וגם להיותם מכלל ראשי
ישיבות. ודיני סנהדראות להיות שמם

וריחם נודף בכל הארץ ודומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים.
מגדל וראשו בשמים ועיקר סיבת

מעשיהם היא מ"ש אח"כ הכתוב ונעשה לנו שם. ככתוב בס' הזוהר בפרשת
בראשית דף כ"ה ע"ב וז"ל על

פסוק אלה תולדות השמים והארץ. שחמשה מונים יש בערב רב ומן הג'
מינים מהם הוא הנקרא כת גבורים

דעלייהו אתמר המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ואינון מסטרא
דאילין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו

עיר ומגדל וגו' ונעשה לנו שם בבנין בתי כנסיות וב"מ ושוין בהון
ס"ת ועטרה על רישיה ולא לשמה אלא

למעבד לון וכו' והנה על הכת הזאת אמרו בגמרא כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו

על פניו ולא יצא לאויר העולם:

ואמנם האנשים האלה מראים תימה וענוה באמרם כי כל עסקם בתורה הוא לשמה:

והנה החכם הגדול התנא ר"מ ע"ה העיד עליהם שלא כך הוא באומרו לשון כללות כל העוסק בתורה

לשמה זוכה לדברי הרבה וכו' ומגלים לו רזי תורה ונעשה כנהר שאינו פוסק והולך וכמעין המתגבר

מאליו בלתי הצטרכו לטרוח ולעיין בה ולהוציא טיפין טיפין של מימי התורה מן הסלע הנה זה יורה